

τρῶν, μὲ δύο ἀνάγλυφα χορευτριῶν εὐρεθέντα εἰς τὸ θέατρον τοῦ Διονυσίου καὶ ἄλλα. Παρ' αὐτά, κεχωρισμένα ὁμως, ἔρχονται ἐπιτάφια, ἀνάγλυφα καὶ πλάκες

ἐν αἷς κυριαρχοῦν αἱ ἐπιτύμβιοι πλάκες τοῦ Κεραμεικοῦ καὶ ἰδίως οἱ τάφοι τοῦ Δεξιλέου καὶ Ἑρμοῦ.

Κ. Κ.

ΜΟΝΑ ΠΙΖΑ

ΝΕΚΑΘΕΝ τὸ αἰνιγματικὸν μεῖδιμα τῆς Μόννας Λίτσας, συζύγου τοῦ Μεσσέρ Φραγκίσκου Τζοκόντο, ἧς τὰ χαρακτηριστικὰ ὁ Λεονάρδος δὲ Βίντσι κατηνάλωσε τέσσαρα ὅλα ἔτη ὅπως ἀναπαυστήσῃ εἰς ἓνα ἀπὸ τοὺς

ὥραιότερους Πίνακές του, εἶνε ἐν ἀπὸ τὰ προσφιλέστερα θέματα εἰς τὰ ὅποια ἀσχολοῦνται οἱ τεχνοκρίται.

Ἐπὶ οὐδενὸς ἴσως καλλιτεχνικοῦ θέματος ἔγιναν τόσαι ζωηραὶ συζητήσεις καὶ ἐκείνοι ποὺ μόλις κατ'ὥρθωσαν νὰ ἀντικρύσουν κάποιον λύσιν τοῦ αἰνίγματος ἤρχισαν νὰ κάμνουν τέτοιον θόρυβον, ὥστε νὰ νομίζῃ κανεὶς ὅτι θέλουν νὰ συμμερισθοῦν τὴν δόξαν τοῦ μεγάλου ζωγράφου.

Κάποιος τεχνοκρίτης ἐσχέφθη νὰ συλλέξῃ καὶ νὰ ἐκδώσῃ εἰς βιβλίον τὰς γνώμας τῶν συναδέλφων του τὰς σχετικὰς μὲ τὸ μεῖδιμα τῆς Μόννας Λίτσας, τῆς γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Τζοκόντα». Τὸ βιβλίον εἶνε πολὺ ἐνδιαφέρον διότι εὐρίσκει τις ἐν αὐτῷ τὰς πλέον παραδόξους ἐξηγήσεις τοῦ μυστηρίου ποῦ φαίνεται πλανώμενον ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς Φλωρεντινῆς δεσποίνης.

Μερικοὶ, μετὰ δὲ τῶν ἄλλων καὶ ὁ Μπουρζέ δμολογοῦν μὲ θαυμαστὴν εὐλικρίνειαν ὅτι τοὺς εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐξηγήσουν τὸ μυστηριώδες μεῖδιμα τῆς Μόννας Λίτσας, ἐνῶ ἄλλοι δὲν διαστάζουν νὰ δμολογήσουν ὅτι τὸ ἐξήγησαν.

Κάποιος ἐκφέρει τὴν γνώμην ὅτι τὸ μεῖδιμα τὸ ὅποιον ὁ Λεονάρδος δὲ Βίντσι ἀπεικόνισεν ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ μοδέλου του ἀποτελεῖ «ἐγκυκλοπαιδικὴν σύνθεσιν τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως διὰ μέσου τῶν αἰώνων» αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Ρώμη, τὰ μεσαιωνικὰ ὄνειρα καὶ τῶν Βοργιών τὰ ὄργια, ὅλα αὐτὰ τὰ εὐρίσκει κανεὶς συνηγμένα εἰς τὸ μεῖδιμα τῆς συζύγου τοῦ μεσσέρ Φραγκίσκου.

Ὁ Θεόφιλος Γκωτιέ, σχολιάζων τὸ ἀριστοῦργημα τοῦ Λεονάρδου, ἔγραψεν ὅτι αἱ πτέρυγες τοῦ δὸν Ζουάν θὰ ἐτήκοντο ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν ἀκτίνων τοῦ μαύρου ἡλίου τῶν βλεφάρων τῆς Μόννας Λίτσας.

Ἡ Γεωργία Σάνδη, ἡ ὁποία καθὼς γυνή, δὲν ἦτο φυσικὸν νὰ αἰσθάνεται μεγάλην συμπάθειαν διὰ τὴν Φλωρεντινὴν τὴν ὁποίαν ἀπηθανάτισεν ὁ χρωστήρ τοῦ διασήμεου ζωγράφου, ἀπεφάνθη ὅτι τὸ πλανώμενον εἰς τὰ χεῖλη τῆς γλυκῆς μεδίσσας εἶνε συνάμα καὶ τρομακτικόν, ὅπως τὸ μεῖδιμα τῆς Μεδοῦσης.

Οἱ περισσότερον θετικοὶ κριτικοὶ δὲν μᾶς φωτίζουν οὔτε αὐτοί. Ὁ Ταῖν π. χ. εἶνε τῆς γνώμης ὅτι τὸ μυστηριώδες μεῖδιμα τῆς Μόννας Λίτσας δὲν εἶνε ἄλλο παρὰ ἐκδήλωσις τῶν μυστηριωδῶν ἐπίσης σχέσεων τῶν ὑφισταμένων μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ζωγράφου, εἰς βάρος τοῦ γέροντος συζύγου. Γερμανὸς κριτικὸς, τοῦ ὁποίου τὰ νεῦρα ἐτάραξε προφανῶς ἡ θέα τῆς ὥραιας εἰκόνης, ἐξέφερε θεωρίαν τόσον παρακινδυνευμένην ὥστε ν' ἀναγκασθῇ ὁ ἴδιος νὰ ζητῇ συγγνώμην ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας, φρονῶν, φαίνεται, ὅτι τὰς κριτικὰς τῶν ἔργων τῆς ζωγραφικῆς δὲν τὰς ἀναγινώσκουν κυρίαι καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν θὰ εἶχεν ἀναγνώστριάς.

Ἄλλη θεωρία εἶνε ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν εἰργάζετο ὁ Λεονάρδος ὅπως φέρῃ εἰς πέρας τὴν εἰκόνα τῆς Μόννας Λίτσας, ἔχασεν αὕτη τὸ μονογενὲς θυγάτριόν της καὶ, ὅπως ἦτο ἐπόμενον, ἐλυπήθη υπερβολικὰ. Ὁ καλλιτέχνης παρήγγειλε τότε νὰ ἔλθουν γελωτοποιοὶ καὶ αὐληταὶ οἱ ὅποιοι ἐπαιζαν καὶ ἔκαμναν διάφορα ἀστεῖα ἐνῶ ἡ Λίτσα ἐπόζαρε. Ἡ σύζυγος τοῦ μεσσέρ Φραγκίσκου ἠναγκάζετο τοιοῦτοτρόπως νὰ μειδιᾷ, ἀλλὰ συνάμα δὲν ἔφρευεν ἀπὸ τὰ χεῖλη της καὶ ἡ ἐκφρασις τῆς πικρίας καὶ τῆς θλίψεως ποῦ ἠσθάνετο διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ παιδιοῦ της.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον τὸ μεῖδιμά της φαίνεται τόσον μυστηριώδες.

Πρὸ δύο ἐβδομάδων ἕνας Ἰσπανὸς τεχνοκρίτης ἔγραψεν ὅτι ἡ εἰκὼν τῆς Μόννας Λίτσας ἡ εὐριοκομένη εἰς τὸ Λοῦδρον εἶνε ἀντίγραφον, ἡ γνησίᾳ δὲ εἰκὼν τοῦ Λεονάρδου εὐρίσκεται εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Μαδρίτης.

—Τώρα ἐξηγεῖται τὸ μεῖδιμα τῆς Μόννας Λίτσας—συμπεραίνει ὁ «Φιγαρό», σχολιάζων τὴν εἰδησιν—γελᾷ μὲ τὴν ἀνοησίαν τοῦ Ἰσπανοῦ.